

Glastuinbouw verkast

De teelt onder glas breidt uit. Er is een toename van sierteelt, met name van rozen, chrysanten en overige snijbloemen, potplanten voor de bloei, bladplanten en perkplanten. De toename van de glascultuur in 1999 is het grootst in Noord-Brabant en Zuid-Holland. Deze uitbreiding van de glastuinbouw leidt in Zuid-Holland evenwel tot ruimteproblemen.

In 1999 zijn er in totaal 12 duizend bedrijven met een kas. Het aantal bedrijven met glasgroenten bedraagt 3,8 duizend, nog eens 8 duizend bedrijven hebben siergewassen, de meeste met snijbloemen.

Het aantal bedrijven met een kas is de afgelopen vijf jaar met veertien procent gedaald terwijl de oppervlakte glas licht toenam. Dat betekent dat de tuinders hun bedrijfsoppervlakte sterk hebben uitgebreid. De meeste bedrijven hebben nu nog 0,5 ha of meer. De bedrijven die uitbreiden hebben een kas van 2,5 ha of groter.

Ruimte voor blijvers

Door de uitbreiding van de verwarmde teelten hebben kwekers meer ruimte nodig. Tuinders in het Westland kunnen geen kant meer op. Het tuinbouwgebied omvat 2 500 bedrijven met 3 400 ha glas.

Het Westland wil een herverkaveling van het glastuinbouwgebied. Om het gebied aan te passen moeten er eerst nieuwe kasengebieden worden aangewezen voor tuinders die willen verhuizen. Hierdoor ontstaat ruimte voor de blijvers die willen uitbreiden, maar ook voor andere bedrijvigheid. Het belangrijkste onderdeel van deze herstructurering is de verhuizing van 700 ha kassen naar andere delen van het land. Een gedeeltelijke oplossing is waarschijnlijk de Zuidplaspolder bij Nieuwerkerk aan den IJssel. Maar ook Zeeland en West-Brabant bieden mogelijkheden.

Door dit ruimtegebrek trekken de tuinders al naar elders. Maar ze gaan het liefst niet te ver. In Bleiswijk en omgeving staan nu 1 400 ha kassen. Daar, en ook ten zuiden van Rotterdam, neemt de oppervlakte onder glas nog toe.

Rondom de veiling

Kwekers zijn nogal gehecht aan een kasengebied dicht bij de veiling. De specifieke kennis en expertise in gebieden rondom een veiling biedt de kwekers goede mogelijkheden voor research en plantenveredeling. Het is overigens de laatste jaren minder noodzakelijk om een kassenbedrijf in de buurt van een veiling te vestigen. De aanvoer van groenten via de veilingen is verminderd en er gaan meer groenten via de handel, of rechtstreeks, naar grootwinkelbedrijven. Bovendien gaan veel groenten buiten de veiling om naar Duitsland. Bloemen gaan nog wel veel via de veiling.

In kassen worden groenten meestal geteeld op steenwol. Door deze teelt op een zogenaamd substraat in plaats van op de aarde, zoals vanouds, doet de grondsoort van de vestigingsplaats er ook niet meer toe.

Toch blijven de Zuid-Hollandse kwekers bij een noodzakelijke verplaatsing toch liever in de open gebieden van West-Nederland. Wat de tuinders vooral op hun stek houdt, is de aanwezigheid van de handel, de toeleveranciers, de kennis en de voorlichting.

Groene Hart lonkt

Zuid-Holland raakt vol. In het Groene Hart mag in principe niets meer bijgebouwd worden. Toch verschijnen er in het open gebied meer kassen. In Boskoop bijvoorbeeld is de oppervlakte onder glas sinds 1980 verdubbeld tot 46 ha. Boskoop is vanouds een bekend boomkwekerijcentrum. Voor de opkweek van het kwetsbare stekmateriaal werd in de boomkwekerij ook op kleine schaal onder glas of in plastic tunnels geteeld. Hoewel de boomkwekerijgewassen winterharde planten zijn, worden er steeds meer planten volledig onder glas geteeld. Hierdoor is er een betrekkelijk sterke uitbreiding van de glasopstanden in Boskoop. In het westelijk deel van het Groene Hart is er in vergelijking met 1994 een lichte uitbreiding.

Versnippering dreigt

Een ander tuinbouwgebied vinden we in Aalsmeer en omgeving. De oppervlakte glas is daar 800 ha. Gemeenten met tuinbouwlocaties elders in het land azen op glascultuur, want het levert werk op. In de afgelopen jaren zijn andere glastuinbouwgebieden verder ontwikkeld. Uitgedrukt in hectaren glas gaat evenwel maar een beperkt deel van de traditionele tuinbouwgebieden over naar andere provincies. Eerder is er autonome groei, waarbij een bedrijf in bijvoorbeeld Limburg meer uitbreidt dan één in Zuid-Holland.

Rond Venlo is 1000 ha in gebruik. Het tuinbouwgebied strekt zich uit tot in Noord-Brabant. In Noord-Limburg en het westelijk Peelgebied is sinds 1994 ruim 90 ha glas bijgekomen. In Gelderland is 500 ha glascultuur, verspreid over Oostelijke Betuwe en Bommelerwaard. In de afgelopen vijf jaar is een betrekkelijk sterke toename te constateren in Emmen (30 ha meer glas), West-Friesland (40 ha meer) en de Noordoostpolder (30 ha meer). Desondanks blijven de tuinbouwgebieden daar bescheiden van omvang. Deze gebieden voorzien in goedkope ruimte voor vooral kwekers uit het Westland en Aalsmeer.

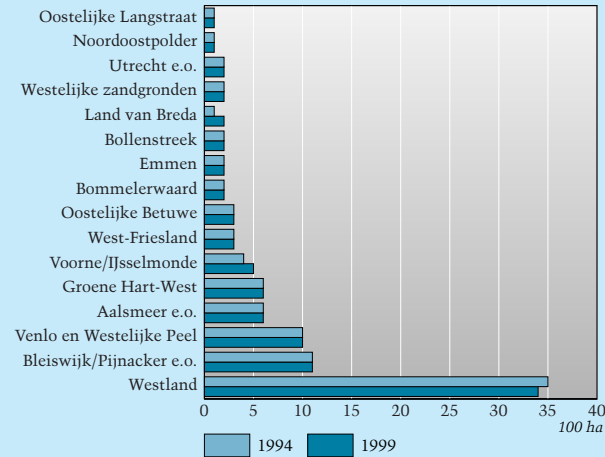
Glasopstanden

Verder is er verspreid over het land een relatief grote toename in een aantal gemeenten waar te nemen. Deze kassen staan minder geconcentreerd in een gebied dan in de glastuinbouwlocaties. Terwijl in het westen van ons land vooral aaneengesloten gebieden zijn en de tuinders zijn samengetrokken, is de glastuinbouw in andere gebieden veel meer verspreid. Vooral in Noord-Brabant – sinds 1999 de tweede glastuinbouwprovincie – is er sprake van een sterke versnippering. In deze provincie is de glastuinbouw erg fragmentarisch. Er staan kassen in een groot aantal kleine locaties verdeeld over Oost-, Midden- en West-Brabant, zonder dat er kernen zijn aan te wijzen. Enige uitzondering is hier Breda. Meer en meer wordt hierdoor het landschap bepaald door glasopstanden. ▶

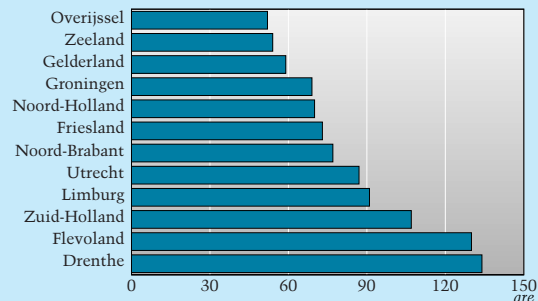
Folkert van der Werf

Glastuinbouw

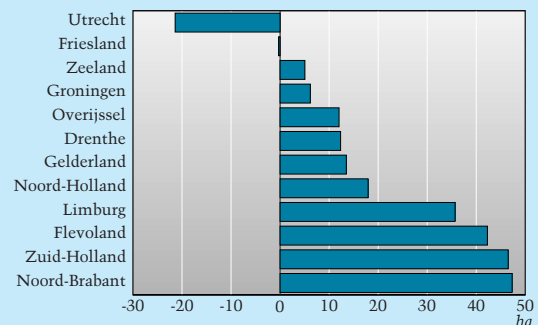
locaties

kasoppervlakte per bedrijf

1998-1999

naar soort bedrijf

